

DE FUTBOLISTA A DOCTOR: EL FUTBOL I LA MEDICINA ESPORTIVA

Per Eduardo Mauri

Tot canvia i res canvia. És una frase que molt sovint escoltem en molts àmbits de la nostra vida. En el món del futbol i de la medicina també. En 1982 J. M. Maguregui em va brindar l'oportunitat de debutar com a jugador amb el RCD Espanyol en Primera Divisió, havent passat ja per equips com el CD Sabadell i el Granada CF, en qualitat de cedit.

Des del meu debut fins a la meva retirada, vaig patir, com tot jugador de futbol a la seva carrera, lesions de diferent consideració. Lesions que vaig poder estudiar molt a prop des del punt de vista del pacient i que, una vegada vaig posar-me la bata blanca, les vaig afrontar des del punt de vista mèdic.

Què ha canviat d'aquella medicina a la d'ara? Tot i res. A part de nous materials, instal·lacions més modernes, etc, dos grans aspectes han estat fonamentals per la seva evolució: el professionalisme i l'especialització de tots els involucrats en l'estament mèdic d'un equipo.

Fa anys disposàvem només d'un mèdic traumatòleg que venia dies puntuals als entrenaments, un fisioterapeuta i un massatgista. Les lesions

musculars, que són les més nombroses al futbol, es diagnosticaven mitjançant la història clínica i l'exploració manual, i eren tractades amb senzills aparells d'electroteràpia i massatge en la majoria d'elles. Per desgràcia, algunes havien de ser tractades quirúrgicament quan fallava el tractament conservador. A modo d'anècdota, vull ressaltar que jo que era jugador procliu a patir lesions musculars, mai vaig ser diagnosticat amb l'ajuda de cap màquina o aparell. Els traumatòlegs tenien que "veure" l'interior de l'organisme amb les seves mans. En els pòsters de les plantilles, el nombre de professionals que s'encarregaven de la salut del jugador rarament excedia de tres o quatre membres. Però, en l'actualitat, superen fins i tot en alguns casos el nombre de professionals que disposa l'equip.

Als anys 90, aproximadament, comença a sorgir oficialment l'especialitat de Medicina de l'Esport i la seva titulació ja s'obtenia a través de cursos acadèmics en l'Escola creada específicament per allò. Va ser un important pas per especialitzar més al metge que la desenvolupava, aflorant el tema del dopatge (un gran desconegut fins a aquell moment) com a gran novetat.

En el meu entorn a l'equip ja com a mèdic en 1997, vaig comprovar que, encara que el futbol i les seves regles eren pràcticament inalterables, la medicina havia fet un salt important; no només en la incorporació de professionals (metges, fisioterapeutes i preparadors físics) sinó a tres nivells diferents: preventiu, diagnòstic i terapèutic.

E l'àmbit preventiu, l'aportació dels preparadors físics i el seu treball braç a braç amb els professionals de les ciències de l'esport han estat claus per reduir el nombre de lesions d'ús i sobre abús tan comuns en el passat. A ells els correspon el control de l'entrenament, les càrregues de treball, la nutrició i suplementació i totes aquelles circumstàncies que poden influir negativament en el rendiment del futbolista (fatiga, hidratació, condicions especials, etc)

A escala diagnòstica com hem pogut comprovar a l'Institut Ramon Cugat de l'Hospital Quirónsalut Barcelona, és clau l'aparició de l'Ecografia (sobretot de l'experiència professional de qui la realitza), la tensiomiografia i la Resonància Magnètica Nuclear, encara aquesta a vegades ens pot crear certa alarma per la magnificació de la informació que ens aporta.

Dintre de les teràpies el canvi ha estat més avançat, doncs als ja coneguts tractaments tradicionals en la seva majoria d'electroteràpia, s'han anat incorporant la teràpia biològica (factors rics en plasma i cèl·lules mare) que sembla ens indiquen el camí a seguir en el futur tractament de moltes lesions esportives amb resultats molt esperançadors. L'artroscòpia i cirurgies mínimament invasives han donat pas a recuperacions més ràpides i completes i s'han anat reduint notablement els possibles efectes secundaris i riscos del passat.

No s'ha de passar per alto el paper tan important que desenvolupen els fisioterapeutes i rehabilitadors de camp, així com els diferents col·laboradors externs que poden ajudar al futbolista a aconseguir el seu màxim rendiment o que poden donar-li suport en moments determinats (podòlegs, psicòlegs, medicina alternativa,...)

Clubs, federacions i institucions de la salut ha de conscienciar-se de què la medicina evoluciona a passos de gegant i que la despesa no és més que una inversió de futur. A la llarga, serà més barato fitxar a un bon equip mèdic que un gran davanter de renom.

Encara res canvia i tot canvia, entre tots hem d'intentar disminuir el nombre de lesions esportives, reduir els terminis de recuperació si és possible, allargar la vida de l'esportista i reduir l'enorme despesa que suposa afrontar les lesions derivades de la pràctica esportiva i les seves possibles seqüeles en el futur.

Per descomptat que, mentre que hi hagi esport, continuaran havent-hi lesions, però la nostra missió és aprofundir en el seu estudi i seguir avançant en aquest apassionant camp que és la medicina i que aparentment és interminable. Som els mateixos éssers humans que fa milions d'anys, però no som iguals.

Tot canvia i res canvia; res canvi, però tot canvia.

Eduardo Mauri

Especialista en Medicina de l'Esport

Manchester City (Equip Ramon Cugat)